

Núm. 748

Any XVI

Barcelona 8 Janer de 1903

SETMANARI CATALA
10 CENTIMS lo número

(R)

A. R. Debrige

De dijous á dijous

Ja som al any novell y per tal motiu doném corals felicitacions á tots els llegidors de LA TOMASA, que per molts anys á venir puguin contars'hi.

Peró aixó, que fem de bon cor nosaltres, resseguint costúms vellas, ¿es prou ben fet? Mes que no profundisém gayre l' assumpto, que no val tren-carshi el cap, ni posarhi cabells blancs ¿es acte just donar enhorabonas á las personas que s' estiman, y cóm qui no fá res de mal, recordals'hi de passada que ja tenen un any més; es á dir, que 's ván fent vells? Si algú tingués aquest modo de pensar, com se 'ns ha acudit ara, resti en pau; á ningú, damas, ni cavallers, volém representar'ns com aquella cucurulla de la professó de la bona mort: ab lo dit estirat, demunt lo plat de cendras.

Lo nostre comiat, es d' alegrí; jamay de tristot... encar que de vegadas vulguis ó no vulguis, parlém de cosas sérias.

* *

Com á bons ciutadans honrats de Barcelona, suposo á tots enterats del bando, ara, 'n diuen alocució, que á sos administrats ha enjogat l' batlle nou, que es persona aixerida y agradable, quan no per sas qualitats personals, que son moltes, pe 'l mérit de no ser un d' aquets trapissondas de la política y y sobre tot per no ser de la colla dels xerrayres sense solta que empastifan la casa de la Ciutat, molt de temps ensá. Lo mérit de no ser advocat, ningú podrá tréureli al arcalde, y aixó ja es prou, que si no es pas home enlletrat... remena pacas de cotó, qu' es fet més práctic.

Tornant ara sobre 'l bando de què parlavam... si que ho deixa ben bé demostrat lo que acabém de sentar; que sembla talment escrit per en Cervantes... en un d' aquells saladíssims capítols en que Sanxo Panza governa l' insula Barataria. ¿A veurer si posará en práctica alguna de sas famosas sentencias? Tant de bó; perque al Ajuntament hi fá gran falta un Sanxo Panza, com hi sobran molts Don Qui-xots...

* *

La espectació es general, esperant tothom que s' acabin las festas pera veurer com acabarà tot aquest tripi-joch de la Casa gran... perque es molt de temer que s' esbarrihin negociets... ó negociassos en projecte, fets en perjudici de la Pubilla, que es sempre la que paga.

La política local es reflecte de la madrilenya... es clar; com que desd' allí estiran e's cordills, que fán mourer els «fantoxes»; es á dir ¿desde allí venen las trampas!...

Efectivament, lo disgust entre conservadors ha comensat ja, rondinant tant fort com poden de 'n Maura... que avuy es l' amo de l' auca y naturalment tira pe 'ls seus amichs, reventant ab bons modos als antichs conservadors y silvelistas.

Aquést, tant fluix com sempre (s' entén, de gènit) fá recorrer un verdader via-crucis á sos amichs, que corren á trovarlo... y ell, no més sab enviarlos al ministre de la Governació... que mentres s' hi arronsa d' espatllas quan s' esclaman de veurer's abandonats (com aquells jardins que pinta eu Russiñol); vá fent el llit á sos amichs personals perque en las eleccions properas 'l trovin més tou que 'l pá del día.

Mentrestant, bo y parlant de llealtat y sinceritat electoral... 'l ministre vá fent la seva... nomenant arcaldes á son pler per tot arréu... y molt será que tiri fins á las eleccions, sense que ningú li pugui fer traveta, enjlegantlo de bigotis per terra... Lo que es las ganas prou que hi son, y com que l' interfecte no ho ignora, aguanta l' equilibri, portant per balanci, mentres passa la maroma, en Romero Robledo, el Duch de Tetuán y alguns altres, que ja s' acontentan no més que fent 'ls cacichs.. sentne senyors de forca y castells dels seus districtes, que manegan á son capritxo y voluntat.

Aquets son els pinxos que enderrocan governs, quan no 'ls serveixen á pler; son com las sango-neras que han de soportar els governs espanyols... y per aixó en Maura 'ls ha prés per contrapés de son balanci... y veusaquí d' ahont provenen tots els mals que 'ns governan.

* *

¿Voléu gent més afortunada que 'ls de Palma de Mallorca? No n' hi ha pas, mes que la busquin ab aquella candeleta posada, que 's buscan las dents, si no son ben guardadas.

Si no fós prou tenir en Weyler, ministre de la Guerra, mentrestant vá governar en Sagasta, y ara en Maura governant en Silvela... exercint sempre de padrins de las islas que tant galanament descriu mossén Verdager; els al-lots han esgarrapat no sols la grossa de Nadal... sino també la primera de la rifa de cap d' any, pujant totas dugas rifas una borraixera de diners, que no 'ls vull comptar per' que no s' esgarrifin... ¡Aixó sí que es tenir el pare arcalde!..

* *

Aprofitant las festas de cap d' any, y com si 'ls nostres artistas tinguessin frisansa de fer diners, ó quan menos de lluhir son garbo, exposant sas obras, altra vegada han sigut cambiats els quadros de ca 'n Parés. Aquesta setmana son una munió d' obras d' en Carlos Vázquez, pintadas y dibuixadas per tots els procediments coneguts, trovantse'nhi de totas menas y gustos... en perjudici de la serietat del artista, que 's demostra en aquest cas més bon comerciant que bon pintor y sobre tot senyala molt poca fermesa d' ideas. Prou se 'n hi vol anar en Vázquez cap al modernisme, pero no hi está en son lloch, que 'l trobém més encaixat quan fá 'l natural que sos ulls veühen, que es á lo que tira més, y lo que fá millor.

A Madrit ha fet exposició d' alguns de sos quadros lo pintor-poeta Ernest Soler de las Casas (fill d' en Pitarra) y sabém qu' ha tingut un gros éxit, descobrint els castellans de la Cort un artista que ignoravan.

Per aixó sol de donars' á coneixe es de lloar que els nostres artistes fassin sovint viatjes que deuen fins arriuar al extranger, per treuren bons profits.

* *

Al tractar d' aixó se 'ns vé á la memoria, que hem de parlar més que sia lleugerament de la exposició de articles industrials espanyols, organisa da per unes quantas casas catalanas en obsequi del vis-president de la República Argentina, don Norbert Quirno Costa, per fernhi regalo de sos productes, quan se 'n entorni á sas llars, á fi y efecte de que sian coneguts en aquell país els nostres productes y obrihi una corrent de relacions comercials. La tal exposició, l' han instalada en lo parch, en la antiga sala de Museos ó sia en «Lo Castell dels tres dragons», y mes que no tinga cap interés pe 'l públich en general, ni contingui res nou ni digne d' estudi, per no sortirse d' una demostració d' afecte particular... es digne de lloa l' esfors d' aquest grapat d' industrials, que van particularment al fi que deurían perseguir els governs de la nació, es á dir, estre nyer las relacions comercials ab la América del Sur, recaptant de passada bons tractats de Comers y l' establiment en aquells paissos de parla espanyo la, de casas importadoras dels nostres géneros, que comptin ab abundosos caudals pera sostenir el crédito que aquells mercats necesitan y que fins aquí, no 'ls hem pogut donar, parlant en líneas generals.

* *

Apurant las notas d' art, que tenim presas d' aquí Barcelona, es de notar la afició que s' ha despertat pera veurer els cinematógrafos y espectacles curts d' aquesta mena, que anys enrera ni tant sols s' haurían pogut sostenir y ara n' hi ha molts d' oberts que no 'n parlèm per no tenir res d' artístichs ni demostrar cap avens dins de son art. Sols mereix y ben guanyada menció d' honor *El diorama animado* que al costat dels Correus, á la plassa del Bonsuccés, ha executat y dirigeix l' artista escenógrafo senyor Alarma, ab grans coneixements de lo que 's té entre mans y molta novetat. Efectivament, ni aquí, ni al extranger, coneixém un cas com lo que presenta y resolt á satisfacció el citat artista; en elegantíssim y ben disposat local y en encissador *teatrino* 's presentan en vista diorámica, no tant sols esplendorosos paissatjes, ab finissimas cambians de llum, sinò figuras y cavalls de animats moviments, que prenen als ulls del espectador proporcions del natural y fan la ilusió de sérs vivents... Sobre tot la tempestat en un port holandès, es d' una tant gran veritat, reflecta 'l natural ab tanta justesa, que ja no es pas possible arriuar més enllá en imitar 'ls efectes de la Naturalesa. Váginho á veurer y 'm dirán gracias.

* *

Com que no tinch més temps ni més paper, els saludo cordialment.

CALIXTE PI y XARAU.

¡Papá, déixamhi casá!

Papá, estich enamorada
y sé que soch estimada
y també ho sab la mamá.
Ay papá' es més elegant
y més guapo 'l meu galant...
¡Papá, déixamhi casá!

Es un jovenet molt ros
que tot lo dia fá l' os
devant de casa, papá.
Si 'l veyessis com suspira
y del modo qu' á mi 'm mira...
¡Papá, déixamhi casá!

Tu dirás qu' es imprudent
lo que fá, y se 'n riu la gent.
Ben mirat no es d' estranyá
estant tant enamorat
y estimar no es cap pecat. .
¡Papá, déixamhi casá!

Cada dia á quarts de tres
no falta ¡qué puntual es!
Tu no 'l coneixes ¡es clá!
te 'n vas á fer la manilla
y no t cuydas de ta filla,
¡Papá, déixamhi casá!

Las vehinas del primer,
del segón y del tercer
de gelos rábian, papá
perque saben qu' es persona
y es fill d' una casa bona
¡Papá, déixamhi casá!

Quan veig que vé, cada dia
sento una gran alegría
y un plaher y un benestá
que per res del mon lo sento;
si papá, si, no es cap quiento
¡Papá, déixamhi casa!

Tu, qu' en tot vols posá esmena,
dirás que soch una nena
encara per estimá.
Mes nena era la mameta
quan se casá ab tu, pobreta...
¡Papá, déixamhi casá!

Aquet jove á mi 'm convé
papá meu, ¿y sabs per qué?
perque veig qu' está bó y sá,
al revés dels joves d' ara
que tots ells fan mala cara.
¡Papá, déixamhi casá!

Sería una felonia
que 'm fessis quedar per tía;
vull l' ocasió aprofitá
y aquet jove es del meu gust.
No 'm vulguis doná un disgust,
¡Papá, déixamhi casá!

Encara que nena sigui,
papá ¿que vols que t' hi digui?
sento desitj d' estimá;
y vull ser d' eix jovenet
qu' es tan bufó y tan rosset...
¡Papá, déixamhi casá!

Es tan boja l' ansia meva
qu' he jurat ser sempre seva
¿y sabs per qué, sant cristiá?
Perque pensant que 't fas vell,
tindrás, donchs, dos fills, jo y ell.
¡Papá déixamhi casá!!

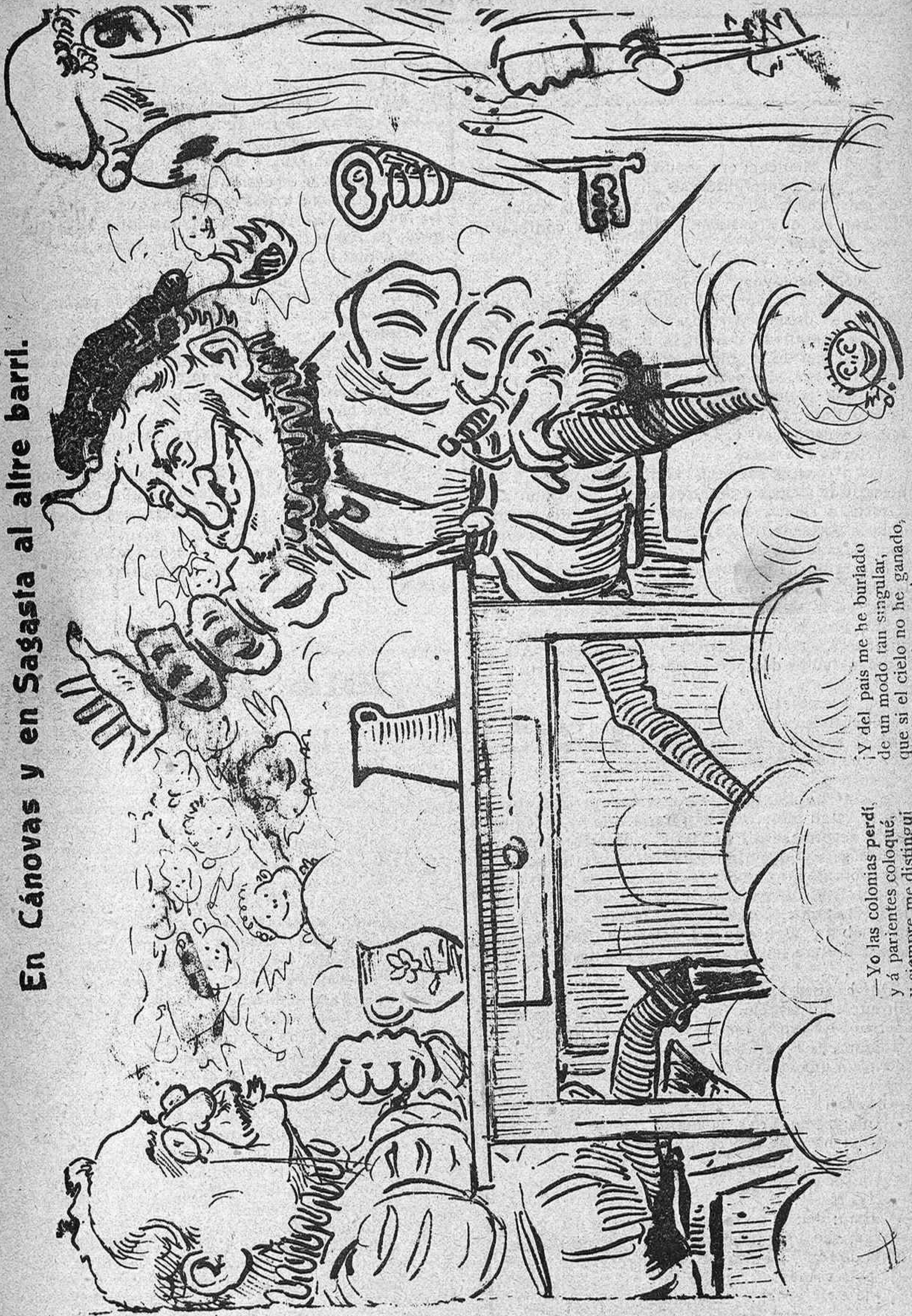
FRANCISCO SISA

Lo festament del Avi Mateu.

Com si fés sa propia crítica,
deixa á son hereu Moret
las crossas de la política
y un morrió que val per set
per portá 'l *impé* ben dret.

En Cánovas y en Sagasta al altre barri.

—Yo las colonias perdí,
y á parientes coloque,
y siempre me distingui
por mí estupendo *raspé*.

Y del país me he burlado
de un modo tan singular,
que si el cielo no he ganado,
nadie lo puede ganar!

NOCTURN

Devava.

El silenci era sepulcral y sols l' interrompia á curts intervals, el miolar d' un parell de gats, que 's feyan l' amor, á sobre la teulada de la casa en que passava lo fet, que á continuació vaig á relatar.

Escena, la cuyna.

Sentada á la vora del foch, s' hi veu una noya de alguns disset ó divuyt anys, guapa com un sol.

Está pensativa, mirant la flamarada que fan las astellas; mes de prompte, s' aixeca y caminant silenciosament, s' acosta á una porta que hi ha á la dreta, escolta un rato y se 'n torna; allavors s' acosta á la finestra, l' obra, mira al carrer y torna á tancar murmurant: «¿Encare no?»

Y torna á sentarse.

Tot d' una, se sent un xiulet, la noya té un sobressalt de alegría y mentres encén un llum, diu: ¡Gracias á Deu! y arreglantse una mica els cabells, obra la porta de la cuyna, y desapareix, sentintse com baixa la escala.

Encara no havia desaparegut, surt un home de la porta, ahont moments avans havia escoltat la noya; porta estrenyacaps y una llumanera encesa á la mà; després d' haver escoltat un rato, apaga la llumanera, agafa un garrot, y murmurant: ¡Ara es la meval també desapareix per la mateixa porta.

Som á la entrada.

Tot es foch, aixís es que no 's veu res; però se sent; se senten... moltes cosas d' aquellas que encare que no 's vegir, s' endevinan.

Escoltém.

Se sent un xiuxiueix, com si duas personas parlessin... algú plora... ara juraría que he sentit un petó... després soroll de robas... després sospirs... després se sent que algú baixa depressa la escala... y de prompte, un renech recargolat... un soroll com si espolsessin un matalás... y á continuació, crits, plors, juraments, corredissas... la porta del carrer que s' obra y algú que fuig com si l' empaytessin, deixant darrera seu un róssech de ays llastimers.

¿Qué ha succehit?

Prompte ho sabrém. Surtím al carrer y seguím á la persona que en lo fort de la lluyta s' ha escapat; ja 'l tením, es aquést que vá coix.

Se fica á una taberna. Entremhi.

—Buenas.

—Hola; miréu, noys, ja tením aqui al *Tenorio*.

—¿Cóm ha anat la... conquista?

—¿Qué vas coix?

—¿Ha sucumbit?

—¿Has cassat?

—Calléu; deixéume seurer y m' explicaré.

—Vina; seu aquí al cap de taula; Pau, portéu una ampolla de rón y un paquet de cigarros.

—Ja pots comensar.

—¿Qué estás groch!

—¿Quínas ulleras fás!

—¿Tunantel!

—¿Aqui vá 'l ron y els cigarros!

—¿Viva! ¡A la salut de la víctimal!

—¿Brindo pel terror de las femellas!

—T' estèm escoltant.

—He arribat allí, y després de fer la senya, s' ha obert la porta y he entrat dins.

Al entrar, he trovat unas mans que 'm buscavan las mevas, y abessant á la persona que me las allargava, ha ressonat un petó.

Lo demés ja podèu figurarvos'ho.

—¿Bravo!

—Y rés més; quan hem estat tips de parlar, ens hem despedit y ja som amichs per sempre.

—Bravo, noy; se 't felicita—vá dir un de la colla.

—Y se 't felicita porque has tret la rifa. Per lo que pugui ser 't recomano l' apotecari del Padró. Jo vaig anarhi sis mesos per lo mateix motiu que tú. T' ho farà bé y barato.

—¿Y ara?—va dir el *Tenorio*, tornantse blanch com la paret.

—No hi ha més. Pare y filla cobran comissió del mateix farmacéutich. Ell te trenca algún ós si pot, y ella t' hi recomana. Es un sistema com qualsevol altre de guanyarse la vida.

El *Tenorio* quedá tot moix y escorregut, mentres 'ls de la colla enlayravan per centèssima vegada la copeta del rón aquella nit...

JOSEPH VILÀ ORTONOBES

Els Reys

Al meu estimat amich Pere Salas Cañellas.

La nit per mi desitjada
dels Reys á la fi arribá.
Tenía cinch anys apenas;
orfe ja havia quedat,
puig al pare allá á la guerra
d' un tiro l varen matar.
Al balcó más sabatetas
content hi posí esperant
que las trovaría plenas
de joguinas l' endemá.
¡Pobre nen, plé d' ignocencia,
com anava equivocatl
jo no veyá la miseria
qu' á casa estava regnant,
ni sabía qu' ab els pobres
els reys no hi volen tractar.
Quan al matí vaig llevarme,
vaig sofrí un gran desengany;
lo que trovar plé jo 'm creya,
ben buyt ho vareig trovar:
—¿Rés m' han dut, mareta meva,
els Reys!—diguí sanglotant,
y ella, qu' atenta 'm mirava,
ab trista veu exclamá:
—No ploris, fillet de l' ánima,
mellor que passin de llarch;
¡Tant debó qu' ab lo teu pare
haguessen obrat igual!

ANTONI CANTALLOPS

LA VUYTADA

Aquest any podém ben dir alló d' *Any nou guerra nova*, ab motiu de la civil

guerra en la terra marroca, que, segóns empenyo inglés, será *santa* y tot, ja contan; que, per mí, sempre ha sigut tota *guerra santa* un' olla.

Lo cert es que 'l pretendent al imperi aquell fá l' osea á n' el flemátich Sultá del Marroch, (qu' es un tabola que 's cuyda sols del harém y de las trescentas noyas... ¡es dir, noyas' que manté *ã pan y cuchillo* á totas) pretextant ell qu' es un fill natural d' un' altra sogra d' «El borni», licit germá del Sultá, y es una cosa que á las tribus ha aixecat á favor d' ell, donant mostrás d' una ferma convicció fanática á tota costa, ja que á Abdul Azis, l' actual emperador fán ganyotas després d' haverli clavat un gran *jaco* ab la derrota de son exércit lleal que ha impresionat tota Europa.

Bu-Haucara, l' aspirant á maná aquella gentota, (quí espera civilisar encare siguent gent mora) diu que feya jochs de mans y hipnotisava xicotas per Tánger y per Orá, y que aquí cinquanta voltas anys endarrera l' hém vist al demunt d' una carrossa per las plassas de la Pau, del Angel y enfront de Llotja ab especifichs, unguents, pastillas y altrás endróminas engatussant als badochs que aquí á cintat sempre sobran.

(lo recordo haverlo vist ab un turbant—tovallola y ab un *jaque*, que anys atrás fins pe 'ls cristians era moda acompañat d' una huri que semblava una marmota).

Aquet... personatje, donchs, es qui avuy per avuy porta en renou á las nacions més ambiciosas y fortas per constituir un perill contant com conta ab grans forsas per ferse dir *si senyor* pe 'ls moros y per las moras.

Si en *Jonet de Reus* tornés (cas de torná á haverhi bronca) tant del *Bu* com del *Azis* no 'n quedaria memoria...

Més, com que 'ls temps han cambiat y de Prims no n' hi ha ni sombra, si 's promou guerra al Marroch tenim segur altra volta un ¡ay! cementiri nou de soldats que ab molta gloria 'ls ossos hi deixarán al crit de *patria con honra*.

La vaga dels carreters (que no sé si á aquestas horas haurá tingut solució) amenassa ab una nova vaga general, rossó d' aquella vaga famosa que convertí la ciutat en un poblet que ni *ab rodas* podía anar de tant quiet, mut y moix... ¿No se 'n recordan? Millor que no 's repetís are ni may més tal cosa, puig resultan perjudicials per tothom vagas tan grossas que no conduheixen á rés y obligan á que la forsa armada ho ha d' arreglar

ab 'ls máusers qu' es la forma usada d' éxit probat ab ajuda de las porras.

Cad' any se vá imposant més l' estudi á fóns de la historia moderna de relacions y obligacions que s' ho apostan entre l' capital (paga ell) y 'l treball (qu' es lo qui cobra); ó sinó días vindrán de negre dol y sanch roja y ningú voldrá tenir la culpa, siguent de totas las clases de dalt y baix. ¡Ni unas, ni altrás, reflexionan!

A propòsit del Marroch y del perill que l' envolta, vé á tom parlar del difunt Ariza, ja que 'ns recorda lo nom que 's vá conquistar al camp moro per sas probas de temerari valor capitanejant ab gloria la «Guerrilla de la Mort» que realisá accions heróicas.

Ab lo grau de coronel á Logroño ha mort. No consta si ha mort rich ó pobre; pró m' hi jugo un parell d' *endolas* que ha mort sense cap diner y potsé ab deutes per forsa

Tots 'ls héroes aquí, totas las més grans personas per son valer y serveys prestats á la patria, totas se n' han d' anar d' aquet mon del mateix modo; ben pobras.

Descansi en pau lo terror dels riffenys, y que sa sombra siga en cassos de perill, de la patria defensora.

PEPET DEL CARRIL

NOSTRE RETRATO

Mlle. Albany Debriège

Desde la *Rita Guerin* á la *Lancy* y passant per demunt de la *Marie Gonze*, de la *Pacra*, *Blanche de Kerville* y *Zelie Weil*, no havíam admirat á Barcelona una diva de *petit concert* que meresqués ab més justícia lo renóm d' *estrella*, com la que té per nom lo del epígrafe y de la qual ens honrém publicant son retrato en primera plana.

Tots quants hem tingut la sort d' haver vist y sentit á la *Debriège* en l' *Edén Concert*, deploravam vivament que se n anés de Barcelona sense que pogués admirarla nostre públich, tant intel·ligent en materia d' art, y ho deploravam tant més quant era de

suposar que, si hi há natural prevenció per part de mils aficionats al bell cant á freqüentar certa classe d' establiments, es innegable que hi está privada la entrada á las senyoras y fillas d' aquells per rahons de sentit comú.

Per aytal motiu, confessém que hem experimentat verdader goig al llegir en los cartells qu' está anunciat lo debut de la célebre Albany en lo Teatro de Novetats.

Creyém de bona fé que nostres favoreixedors veurán ab gust lo retrato de Mlle. Albany Debriège, que—dit siga de pas—es una dona escultural y elegantíssima.

No deixin d' anar á aplaudirla á Novetats dissapte, y 'ns donarán las gracias del avís.

O sinó, ja 'ns ho sabrán dir.

Ab un programa semblant
aquest Arcalde *Mercuri*
pot anar molt endavant.

TEATROS

LICEO

Dimars últim, tingué lloch la *reprisse* en la present temporada, de la famosa ópera de Wagner *La Walkyria* (primera part de la Trilogía).

En dita ópera hi debutá la soprano senyora Giudicci, que tant per sa veu extensa y potent, arrogant figura y complert coneixemenç de la *particella*, no vacilém en afirmar que es la Brunilda que hem vist representar en nostre gran teatro ab més art y propietat.

Molt bé l'acompanyá la senyoreta D' Arneiro y també lo mestre Mascheroni, que portá tota ia ópera ab la maestría en ell peculiar.

Los demás artistas demostraren estar un xich insegurs, però ab tot, sentiren aplausos y al final dels actes compartiren lo triunfo ab los principals intérpretes.

Pera dissapte y ab la ópera *Il Trovatore* está anunciat lo debut de la eminent Darclée.

De sentir es que hagi escullit tan sobada ópera, ja que desitjaríam sentir-la en ópera de més condicions artísticas per aquilatarli son mérit y talent.

ROMEA

Aquest any la Empresa d'aquest teatro venía preparant ab molta propaganda d'anuncis y demás, la funció d' Ignocents, anunciant tres estrenos d'obras, y com siga que al representarse la primera, lo públich vejé que no era tal estreno, sinó una obra estrenada més de deu anys enrera ab lo títol de *Lo teatro per dins*, comensá á cridarse á engany seguint per *reventar* las obras, y fastiguejantse de lo *lindo* á causa també de que alguna obra que era *estreno* de veritat son autor (que la Empresa hauria de respectar més son nom) havia retirat del seu calaix y no pensava en que may ningú tractés de donarli vida.

Nos referim al *Llop mari* del malograt Soler.

Lo malhumor del públich lo pagá lo saynete *La dèria d'en Fullaraca* qu' éstant lo galliner esvalotat en-sorrá aquesta obra, que en altra situació hauria aplaudit.

Dilluns s' estrená lo quadro dramátich *La nit dels Reys*, inspirat en lo poema *Margaridó* de Apeles Mestres, que sigué molt aplaudit, tant per lo ben escrit que está com per la nota patriótica que en lo mateix hi impera.

Llástima que l' assumpto, que degudament esplanat té pasta pera una obra en tres actes, sigui tant esbossadament tractat. Ab tot, lo senyor Vilaregut, autor de la obra, doná prabas ab *La nu de Reys*, de que pot fer obras de empenta.

NOVETATS

Dimars passat se dongué l' última funció de la temporada ab la 107.ª representació del afortunat espectacle *El anillo mágico*, habent tingut lloch lo dia anterior la funció de honor á la celebrada primera ballarina Srta. Visconti, que tant per los aplausos que sentí en los ballables en que prengué part com també per los *bouquets*, *corbeilles* y regalos ab que s' vege obsequiada, se pogué convencer de las simpatías que ab son incansable treball ha sapigut lograr y que nosaltres trobém del tot justas.

Fins dissapte, aquest teatro estarà tancat tenint lloch en dit dia la reapertura ab una escullida companyia dramática que dirigida per lo Sr. Salvat ne formarán part los principals elements que en la passada temporada hi han actuat.

Sabém que té en propósit la explotació de conegudas obras y d' un melo-drama que segons noticias cridarà poderosament l' atenció.

Además volguent la Empresa donar tota la variació possible en los espectacles ha contractat pera un reduhit número de funcions á la celebrada Mme. Albany Debrige á fi d' amenissar los intermedis ab sos famosos *couplets* que tanta nombradía y reputació li han donat en los principals concerts de Fransa.

GRAN-VIA

Dimars se despedí la companyia comich-lírica del Sr. Talavera y pera dissapte s' anuncia la del Sr. Bergés y de la que 'n forma part la simpática senyora Valdés y la aixerida senyora Julia Gomez.

No faltarán *panaderos* en lo repertori y els aficionats á la sandunga están de enhorabona.

TIVOLI

CIRCO EQUESTRE

Son tants los debuts que han tingut lloch en poch's dias y tants los que hi há en porta que dintre poch la companyia quedarà del tot trasformada y en ella hi figurarán verdaderas atraccions.

No content lo Sr. Alegria ab sa reforma (á fi de complaure més al públich) sabém que ha contractat á una verdadera celebritat que segons noticias executa un originalíssim treball.

UN OMICH RETIRAT

Regalos de cap d' any

Varis acreditats industrials obsequian á sos clients é la entrada d' any nou, ab artístichs regalos que además d' adorno en los escriptoris serveixen per anunci de sa industria durant l' any.

En lo present, han tingut la galantería de remetre sa ofrena á nostra Redacció, los industrials següents:

Berger y Wirth, acreditada fábrica de colors pera imprimir, establerta en Leipzig (Alemanya), que per mediació de son representant en Espanya don Pere Closas, regala un artístich y elegant calendari etern, fet de metall, representant la marca de la casa,

Dit obsequi denota en los senyors Berger y Wirt, un gust irreprotxable, y que no duptém será un dels que cridarà més la atenció.

Evaristo Funcosa, reputat xacolater, reparteix además de capritxosos calendaris de butxaca, un de gran pera anunci de sa industria, que resulta molt semblant als de anys anteriors.

Carlos Puigarnau, acreditat fabricant de paper de fumar, obsequia ab un cromó de gran tamany de irreprotxable gust.

J. Damm, conegut fabricant de cervesa, un apropiat cartell anunci en que hi há sentat sobre un barril de cervesa un *amateur* de dita beguda.

Dr. Serra, anuncia sos granulins, en cartell de gust modernista, resultant original per sa forma.

Además reparteix una colecció de tarjetas en que hi há los reys que ha tingut Espanya desde lo sigle XII hasta nostres días.

Orsola, Solá y Compañía, fabricants de mosaichs: anuncia imprés sobre llaua y ab colors sumament vius y de bon gust artístich un cartell representant una matrona que l' ampara un' águila real y entre sas garras sosté una cartela ab lo títol de *Ars*.

Bazar Español, reparteix una reproducció del reputat esculptor senyor Arnau, de bonica execució.

A tots los industrials esmentats los remerciém l' envió y 'ls desitjém una série interminable de prosperitats en lo present any.

El terror de 'ls moros

El Marroch tot s' alborota
y tremolan els mes braus
quan veihen las nostras naus
y el pés d' aquesta tarota.

LA TOMASA CUPÓ PRIMA N.º 60 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

la comedia en un acte y en prosa

La feyna d' en Jafà

arreg'ada per E. SOLER DE LAS CASAS

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan
'ls exemplars.

Per sota la porta havém rebut un exemplar de *El Liberal*.

No tenint feyna més important, hi hem pagat ullada, y 'ns hem enterat, segóns diu ell, de que *El Liberal*; es lo periódich de la nit de més circulació d' Espanya.

A vostés los sembla mentida ¿vritat?

Donchs, no ho duptin: *El Liberal* es lo periódich de més circulació d' Espanya .. 'ls dias que fá tiratje ex raordinari per repartir exemplars gratis, ab lo fi d' arreplegar suscriptors, y 'ls dias que 'ls venedors recorren la ciutat, d' un cap al altre, sense poguerse treure 'ls números de las mans.

La vritat en son lloch.

*

Hem llegit en un diari 'l següent avis:

«He comprado en la Rambla un perro de aguas negro, lanas largas y una peca blanca en el pecho; sospechando mal, lo participo al público en general que lo tengo en etcétera...»

Pero, senyor anunciant; li perdono las faltas del seu anunci mes no puch perdonarli, que sospiti del venedor del gos, quin venedor deu ser un *gareno*

¿Ahonts' es vist sospitar d' un gitano!

¿En qué 's funda vosté?

En qué digué en Cervantes que 'ls gitanos havian vingut al mon pera ser lladres.

¿Que no ho sab qu' en Cervantes era un *mala llengua* per més que la tenia molt bona?

¡Pobrets! Si ells l' haguessin llegit á n' al manco de Lepanto, que n' hi haurian enjogat de mals garranyichs y garranyachs sobre l' ossera.

¿No veu qu' entre vosté y en Cervantes—vosté devant—l' un ab las sevas sospitas y l' altre ab las sevas afirmacions los desacreditan?

Tractantlos així, si 's trova un sol gitano que vulgui vendre gosos, que 'm pelin.

*

¡No n' ha mogut poch de rebombori, entre certa classe de gent, lo fugida de la princesa de Sajonia do casa de son marit, acompanyada de son professor de l'enguas!

Y al cap de vall l' espós abandonat, s' en pot ben riure d' aquesta *fuga*.

Com que no té necessitat de que li apedassi las calsas ni li bressi la quitxalla, també passarà sense la seva dona, Diu que 'l Papa treballa pera que marit y molla, tornin á juntarse.

¡Vaya un empenyo!

Déixinlos que cada qual llauri pe 'l seu cantó, qu' així tarán alguna cosa.

Y sobre tot, aixó proba qu' aném democratizantnos.

Aqueixas senyoras de sang privilegiada, van comprenent qu' es més digne d' estimació un home que sápigat treballar, qu' un *neula* que no tingui altres mérits que 'ls de son bressol, y d' aixó 'ls que treballém hem de felicitar-nosen.

Jo, per la meva part, no 'm refujo de tocá 'ls dos ab alguna princeseta, perque en Folchi, ab tot y no valer gran cosa més qu' un servidor, va sapiguer encisar á la filla de Don Carlos.

¡Arriba, ilustres damas! que tots los demócratas estén al vostre servey: pero no us descuydeu de portar rals, perque d' amor nos en sobra, pero de quartos nos en faltan.

*

Diu que 'l nou Alcalde ha disposat que no formi la guardia municipal al entrar y sortir ell de la Casa Gran,

¡Home gsacias á Deu, y xóquila!

Sempre haviam trovat ridicul que 's fessin uns honors tan passats per aygua á una autoritat popular, que si té talent, no ha de recorre á n' aquestas ximpleas pera que 'l respectin.

Los deu ó dotze individuos, que potser no feyan altra cosa que posarse tiessos com raves, quan entrava y sortia l' Alcalde, poden destinarse á serveys de més utilitat.

*

¿A veure com quedarà la qüestió d' establir horas no interrompudas d' oficina en las dependencias municipales al objecte d' estalviar gas y electricitat?

Nosaltres temém que si 's logra implantar en la Casa Gran horas seguidas de treball, aquestas no serán de dia, sinó de nit.

¿Volen saber la causa?

Senzillament; lo Sr. Monegal vol estalviar alumbrat, pero las Companyias y alguns edils lebonians consideran que s' en gasta poch...

Vamos, que lo mateix s' estalviarà alumbrat, que 's construirá una fábrica municipal de gas d' aygua.

Sembla que 'ls gassos que no son d' aygua, son agrahidíssims pera qui 'ls defensa.

Diu que defensantlos se pot viure *roig, alegret* y ab las mans á la butxaca.

*

L' altre dia s' assombrava *El Diluvio* de que un guardia municipal prestés servey en lo Banch Hispano Colonial.

Lo estrany hauria sigut que prestés servey en lo carrer.

Y sobre tot ¿ahont podia estar millor l' esmentat municipal? Prestant servey en un *banch*, pot assentarshi.

*

Los carlistas, diuen qu' anirán á las eleccions fiats de las paraulas d' en Maura, qui ha manifestat que no 's farà cap tupinada.

No crech á n' als carlistas
ni crech á en Maura;
sols crech qu' ara com sempre
tot serà farsa.

*

Diumenje passat va representarse en lo «Circul de Propietaris» de la barriada de Gracia, obtenint grans aplausos, la juguina ¡*Sis tiros!* original de nostre company de Redacció A. Guasch Tombas. Fou magistralment interpretada per la Srta. Pérez y los Srs. Mir. Mer y Berengé.

Tenim també noticias de que l' esmentada obreta ha sigut molt ben rebuda en distintas poblacions de Catalunya en que ha sigut últimament representada.

Los exemplars de ¡*Sis tiros!* 's venen al preu de dos rals en aquesta Administració. Está agotantse la tirada.

*

En lo *Frontón Condal*, tancat pera donar lloch al arreglo del local, se rependrán prompte los partits á pilota, aixi com altres novetats en los distintos sports.

La intelgent Empresa de dit Frontón, está en tractes ab los més celebrats pelotaris.

Esperém que 'ls esforços dels Srs. Pujol y Montané pera contentar al públich, serán degudament apreciats.

*

Traduhim una carta de l' Eva Humbert, la filla del estafador francés.

Estimat papá:

Tot mon cor es ab tu. Jo no podria viure si no 't veyamés, prop meu.

Cúydat bé; t' ho prego. Animat.

M' espanta la teva indiferencia per cuydarte, sent, com es, tan poch forta ta naturalesa.

No cayguis malalt; guárdaten.

Aixó seria terrible per mi que t' estimo més que tot sobre la terra.

Escolta bé lo que 't dirá l' avia, qui, ja ho sabs, sempre ha donat bons consells. Estich contenta d' estar ab ella.

T' abraço, estimat papá meu, ab l' afecte més tendre.

Ta filla que no tens d' abandonar.

Eva Humbert.

¡Pobra criatura! ¡Tot son escrit respira tendresa! ¡En Frederich Humbert, avans qu' estafador es son pare, y li prega que 's cuydi, que no 's mori, que no la deixi abandonada!

¡Pobra filla! Las malifetas de son pare han vingut á amargar son cor d' angel.

¡Pobra Eva! Sobre teu ha caygut implacable la desgracia, pero qui sab, si entre las noyas que durant tas horas de dolor contemplan ab tristesa, n' hi haurá també quins pares hagin comés mil baixesas y estafas, y, no obstant, las veurás, rialleras, en sas carretel·las, lluhint richs vestits y brillants joyas.

¡Aixi es lo mon! No 's castiga precisament lo robo, sino la manera de robar.

*

Havém rebut lo primer número del setmanari «A B C» publicació destinada á figurar en primera fila entre las de son genre.

Dedicat dit setmanari á la informació, es una nota d' actualitat verament corprenedora.

Lo que avuy es publicació hebdomadaria promet convertirse en diari, tan bon punt compti ab los elements indispensables als fins que persegueix. Quan realisi aquet projecte creyém que «A B C» será 'l més notable dels diaris espanyols, puig ademés de ser sa Redacció la mateixa de *Blanco y Negro* reforsada ab lo pulcre escriptor D. Angel M.ª Castells, es son editor prou rumbós pera colocarlo á envejable altura.

¡Ben vingut sia tan notable colega!

*

Havém rebut també una fulla anunciadora de la publicació *Gargos*, la qual se dedicará á donar á coneixe á *ninotayres* inédits de la nostra terra.

La idea de treure del incógnit á artistas tal vegada notables, ha de mereixe 'l nostre aplauso, y per tal motiu felicitem al fundador de la esmentada fulla, lo conegut dibuixant senyor Tapias, que vé colaborant en lo nostre setmanari ab lo pseudónim de *Parets*.

*

Lo polítich á la espanyola, don Práxedes Mateu Sagasta, ha mort.

Sempre nos han inspirat respecte 'ls qu' han abandonat lo mon dels vius; però, ab tot, hem de reconeixe que 'l senyor Sagasta ha sigut un dels homes públichs més funestos pera Espanya.

Proclamant ideas avansadas en sa joventut, va ser luego una rémora pe 'ls drets del poble que fingia respectar, y durant sa época darrera contribuí ab sa impremeditació á la pérdua de las nostras colonias, atent avants que tot á sostenir una institució qu' han enderrocat los pobles que marxan á la vanguardia de la civilisació moderna.

La humanitat pot dóldres d' haver perdut un individu; però la nació espanyola ha de colocar al senyor Sagasta entre 'ls polítichs de trista memoria.

Lo dia dels Reys

Quan era non, posava,
sabatas al balcó,
perque 'ls Reys me portessin,
un sabre y un morrió.
Ja gran també en lo día
de Reys caiguí soldat,
y aquets varen portarme,
lo sabre desitjat.

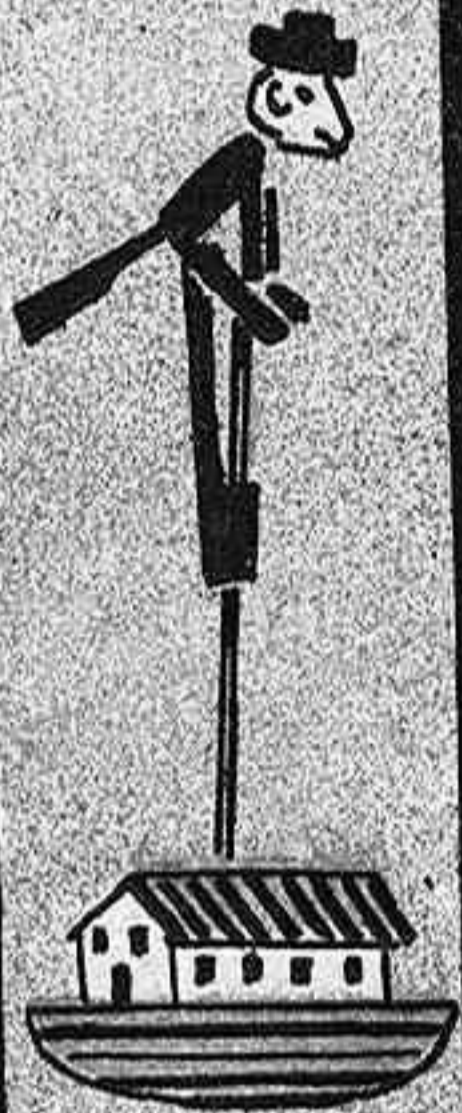
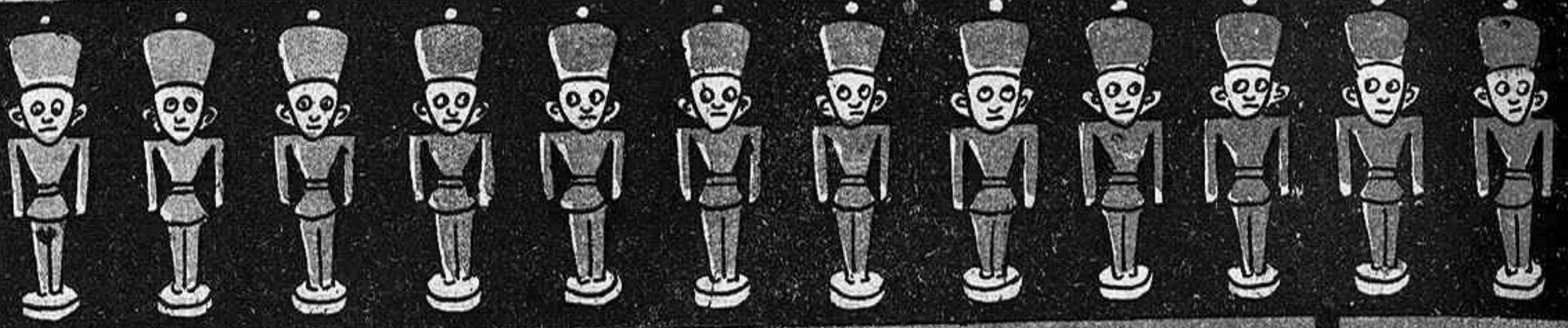
.....
Ja fá tres Reys que 'l guardo.
Y aquets que 'm portarán?
Un sol paper desitjo.....
¡qui sab si m' el darán!

JOSEPH VILÁ ORTONOBES

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

Que 'ls han dut els Reys

Nasqué en un riquíssim brés,
son pare es un potentat,
y 'ls Reys per ella han gastat
una pila de dinés.

La sort per ella ha sigut
en tot temps dura y tirana,
y molt fret y un tip de gana
es sols lo que 'ls Reys li han dut.

A la enjogassada Agnés,
que no es gayre escrupulosa,
'ls Reys ab má bondadosa
li han portat tot un marqués.

Y á n' en Pep Santamaría,
artista molt distingit,
li han dut un mal esperit
que está plorant tot lo día.

